

Χρυσούλα Μητσοπούλου

Μια επι-μόρφωση που γράφεται με «διά»!

Πολύς λόγος έγινε, και βεβαίως θα συνεχίσει να γίνεται, για τα «μειζονα» της εκπαιδευτικής «επανάστασης» που μεθοδεύει το ΥΠΕΠΘ, δηλαδή για την ενίσχυση του ταξικού χαρακτήρα του σχολείου, την άμεση προσαρμογή του στις απαιτήσεις της αγοράς για ευελιξία κι ελαστικότητα, την ολοκληρωτική υποταγή των εκπαιδευτικών.

Σε αυτόν το λόγο θα ήθελα να προσθέσω κάτι για τα «ελάσσονα» αυτής της «επανάστασης» —εάν μπορούν να θεωρηθούν «ελάσσονα» και άσχετα από τα προηγούμενα, η προχειρότητα, η πνευματική ρηχότητα κι η τυπολατρεία, η λογική της άμεσης αποτελεσματικότητας, η τυποποιημένη σκέψη των τεχνοκρατών...

Πρόκειται για τα πρώτα δείγματα γραφής που μας έδωσε το ΥΠΕΠΘ σχετικά με το πώς οραματίζεται το πολυθρύλητο «σχολείο του αύριο». Αυτά είναι τα τριήμερα επιμορφωτικά σεμινάρια τα οποία διοργάνωσε για ορισμένες ειδικότητες εκπαιδευτικών που θα διδάξουν φέτος στην τάξη των... πειραματόζων: την Α΄ Λυκείου.

Πράγματι, λίγες μόνο «πράξεις» από τα σεμινάρια αυτά ίσως φτάνουν για να κοινοτοποιήσουν αναλύσεις κι εξαγγελίες. Ας εκλάβουμε εδώ τον όρο «πράξη» και με την έννοια που έχει στην αριθμητική, καθώς θα έβλεπα ως βασικό ενοποιητικό τους στοιχείο αυτό της διαίρεσης.

Διαίρεση πρώτη: Διαιρέσετε την εκπαιδευτική «επανάσταση» στα πρακτικά μέτρα

με τα οποία θα μεθοδευτεί και στη ρητορική της, η οποία θα πλαισιώσει και την προκείμενη επιμόρφωση. Και καθόσον η εν λόγω ρητορική εστιάζει στην προοπτική που ανοίγεται στον εκπαιδευτικό να αυτοσχεδιάσει και να αναλάβει πρωτοβουλίες μακριά από παραδοσιακές δεσμεύσεις, ξεχάστε προς το παρόν τις νέες δεσμεύσεις που θα προκύψουν από τη θέσπιση του εθνικού απολυτηρίου, όπως για παράδειγμα ότι τον επόμενο χρόνο οι μαθητές σας θα πρέπει να εξεταστούν με συγκεκριμένο τρόπο, σε συγκεκριμένη ύλη, και μάλιστα σε νομαρχιακό επίπεδο. Αυτές θα τις θυμηθείτε προφανώς όταν αρχίσουν να καταφτάνουν τα προεδρικά διατάγματα που με το δημοκρατικότερο των τρόπων θα ρυθμίζουν τις διαφορές «λεπτομέρειες»...

Διαίρεση δεύτερη: Διαιρέσετε την απαιτούμενη επιμόρφωση των λειτουργών-εφαρμοστών της εξαγγελθείσας «επανάστασης» σε όσα μέρη θέλετε (διδασκική, βιβλία, αξιολόγηση κ.λπ.), αλλά κρατήστε υποχρεωτικά το μείζον: τις νέες μεθόδους αξιολόγησης. Για τη διδασκική, αρκούν οι σημειώσεις και οι πίνακες του κ. Κασσωτάκη, με προτροπές πνευματικής εμβρίθειας και σαφήνειας του τύπου «προσδιόρισε τους στόχους του μαθήματος», «ανάλυσε τη μάθηση που επιδιώκεται στα στοιχεία της» κ.λπ. Όσο για τα βιβλία που θα στηρίζουν τη διδασκαλία, είναι ζήτημα ήσσονος σημασίας για την ώρα. Ή, μάλλον, είναι ζήτημα λυμένο με τον... παλιό καλό τρόπο. Ένα από τα ελάχιστα καινούρια βιβλία —γραμμένο προφανώς με βάση το νέο πνεύμα— το βιβλίο Ιστορίας της Α΄ Λυκείου, με τον ελληνοκεντρισμό του (τίτλος: «Η Πολιτισμική Προσφορά του Ελληνισμού από την Αρχαιότητα ως την Αναγέννηση»), τη φλυαρία και το επιτηδευμένο ύφος του, είναι αρκετά ισχυρή ένδειξη για την ώρα...

Διαίρεση τρίτη: Διαιρέσετε και τις μεθόδους αξιολόγησης σε όσα ζητήματα θέλετε αλλά πάλι κρατήστε υποχρεωτικά το άλλο κεφαλαιώδες: τη νέα τυπολογία ασκήσεων π.χ. «ανοιχτές ερωτήσεις», «ερωτήσεις σύντομης απάντησης», «αντικειμενικού τύπου» κ.λπ. Ιδού πεδίο δόξης λαμπρόν για τον εκπαιδευτικό που διαθέτει πνεύμα πρωτοβουλίας και δημιουργικότητας: θα έχει όλο το περιθώριο να σκεφτεί εάν η ερώτηση που σκέφτεται να θέσει στους μαθητές του κατατάσσεται στον τάδε ή στο δείνα τύπο ερωτήσεων...

Διαίρεση τέταρτη: Αφού διαιρέσετε τους διάφορους τύπους ερωτήσεων-ασκήσεων, κρατήστε τον πλέον ανανεωτικό· αυτόν του «αντικειμενικού τύπου». Άλλωστε, τον έχουμε εισαγάγει και από την Εσπερίαν. Κι αφού τον διαιρέσετε κι αυτόν στα μέρη του, κρατήστε ασκήσεις με «σωστό»-«λάθος», ή ασκήσεις «πολλαπλής επιλογής». Τέτοιες ασκήσεις κάνουν για τα πάντα —από τη φυσική μέχρι τη λογοτεχνία. Για παράδειγμα, στο μάθημα της γλώσσας-έκθεσης ο μαθητής καλείται να αποδείξει τις γνώσεις που αποκόμισε από την ενότητα τη σχετική με το διάλογο, τσεκάροντας ένα από τα κουτάκια «Σωστό»-«Λάθος» ύστερα από την πρόταση «Οι ατέρμονες συζητήσεις δεν είναι δείγμα γόνιμου διαλόγου». Οποίον απαύγασμα πρωτοτυπίας αλλά και προσπάθειας για καλλιέργεια κριτικού πνεύματος —βασικό μέλημα αυτό της εκπαιδευτικής «επανάστασης».

Τελικά, ήταν που ήταν κωμικοτραγικό από μόνο του, αλλά δεν είναι ακόμη περισσότερο, που παρά τις τόσες διαιρέσεις οι επιμορφωτές σ' αυτά τα σεμινάρια ονομάζονταν «πολλαπλασιαστές»;

Υ.Γ.: Όχι πως όλοι οι «πολλαπλασιαστές» ήταν... διαιρέτες αυτού του είδους· ούτε πως δεν ακούστηκαν και κάποια εν-

διαφέροντα πράγματα σε αυτά τα σεμινάρια έστω γύρω από κάποιες μορφές ασκήσεων· ούτε, τέλος, πως δεν έχουμε ανάγκη οι εκπαιδευτικοί, μεταξύ άλλων και λόγω μιας επίκτητης οστεοπόρωσης, να ακούμε και κάτι διαφορετικό, που θα μπορούσε έστω στο ελάχιστο να ταρακουνήσει τη σκέψη και την πρακτική μας. Αλλά όλα αυτά θα μπορούσαν να γίνονται και μεταξύ των

φιλολόγων ενός σχολείου, για παράδειγμα —εάν δεν υπήρχε το ασφυκτικό αναλυτικό πρόγραμμα και μύρια άλλα. Και εν πάση περιπτώσει, θα γίνονταν καλύτερα μακριά από θορύβους και τυμπανοκρουσίες, χωρίς τις εξαγγελίες του ΥΠΕΠΘ και τις κενολογίες των δορυφορικών του «παιδαγωγικών» οργανισμών...